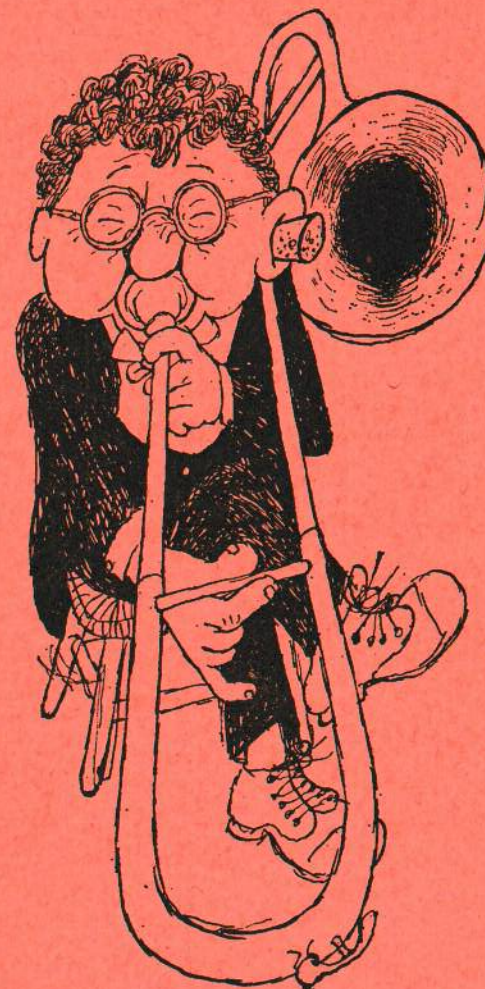

13

't VAARTLAND

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
VAN DE HEEMKUNDIGE KRING VAN HET VAARTLAND

MUZIEKNUMMER

1979 ● 7e jaargang ● Nummer 1

Verantwoordelijk uitgever : Karel De Decker, Vaartstraat 19, 2660 Willebroek

Raad van Beheer van de Heemkundige Kring van het Vaartland

Algemeen voorzitter :

Diane Muysoms-De Boeck, Groene laan 29 E, 2660 Willebroek

Ondervoorzitter en Redaktiesekretaris :

Karel De Decker, Vaartstraat 19, 2660 Willebroek

Heemkundig voorzitter :

Jos De Keersmaecker, Mechelse steenweg 319, 2662 Blaasveld

Sekretaris :

Louis Schurmans, Stationsstraat 3, 2260 Willebroek

Penningmeester :

Lucienne Cuvelier-Mertens, Tisseltse steenweg 82, 2660 Willebroek

Onthaal :

Clem Distelmans-Brems, Rollierstraat 15, 2660 Willebroek

Leden :

Dirk Binon, St.-Katharinastraat 182, 2658 Ruisbroek

François Cooreman, Oostdijk 43, 2668 Tisselt

Tony De Herdt, Dendermondse steenweg 3, 2660 Willebroek

Frans Emmerechts, Hoge heide 14, 2660 Willebroek

Marcel Janssens, Dendermondse steenweg 111 C2, 2660 Willebroek

Flor Jordaens, Kerkstraat 62, 2658 Ruisbroek

Prof. Herman Mertens, de Mérodestraat 18, 2800 Mechelen

Flor Segers, Eikerlandstraat 20, 2658 Ruisbroek

Ere-bestuursleden :

Jan De Wit, Tisseltbaan 13, 2801 Heffen

Tine Rabhooy, Dendermondse steenweg 3, 2660 Willebroek

Van de « speciale nummers », door de Heemkundige Kring uitgegeven, zijn ondermeer nog voorradig :

1973	Nr 1	Vaartnummer	50 F
1973	Nr 4	Boerenkrijgnummer	50 F
1975	Nr 3	Grâvernummer	50 F
1976	Nr 2	Molennummer	50 F
1976	Nr 3	Blaasveldnummer	100 F

Deze speciale nummers worden u hoogstens één week **na storting van het verschuldigde bedrag** op postrekening 000-0529394-65 van Karel De Decker te Willebroek toegestuurd. (Attentie ! Dit nummer enkel gebruiken wanneer u vroeger verschenen nummers wenst !)

Wij zullen in volgend nummer de volledige lijst van de nog beschikbare vroegere nummers formaat 21,5 x 27,5 cm) afdrukken.

't Vaartland

Driemaandelijks tijdschrift van de Heemkundige Kring van het Vaartland vzw. Jaarabonnement 1979 : 200 F. Over te schrijven op rek. 403-1037811-81 van de Heemkundige Kring van het Vaartland te Willebroek.

Alle correspondentie omtrent dit blad is te richten aan Karel De Decker, Vaartstraat 19, 2660 Willebroek. Tel. 031) 86 77 07.

Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikel.

Prijs van dit nummer: 60 F.

JOS VAN DEN BERGH

BLAASVELDSTRAAT 99

TISSELT

4.000 M2 TOONZAAL

MEUBELEN

KEUKENS MICKO

UIT SYMPATHIE

**van
dyck**

Fa. G. VAN DYCK - VANDEPLAS

Aug. Van Landeghemstraat 41-43-45

2660 WILLEBROEK

Tel. (031) 86 60 82

- Broeken — Rokken — Jurken — Bloezen — Vesten — Pulls
 - Bad-, Strand- en Vrijetijdskleding
 - Lingerie — Kousen (Dames - Heren - Kinderen)
 - Huislinnen — Donsdekens
 - Naaiboetiek — Stoffen — Patronen
-

Heb je al een BROEKVENTJE
(DE specialiteit van het Vaartland) geproefd ?

Heb je « BLAASVELD MIJN DORP »
van Freddie Moeremans al gelezen ?

Moet je eens doen ?

BROOD- en BANKETBAKKERIJ

F. MOEREMANS-MOONS

Dorpstraat 47 — BLAASVELD — Tel. (031) 86 73 18

Aan huis bestelling.

EIGENAAR WORDEN ?

DAT GAAT MET HET WOONPLAN VAN DE

GENERALE BANKMAATSCHAPPIJ

VAN LANDEGHEMSTRAAT 66

WILLEBROEK

SCHOENHANDEL

't MODERN SCHOENTJE

J. VAN BALLART-VAN ROMPAEY

A. Van Landeghemstraat 89

2660 WILLEBROEK

Tel. (031) 86 63 50

OFFICIEEL VERDELER

VOLKSWAGEN - AUDI

Steeds de volledige gamma in voorraad

Garage VISSERS p.v.b.a.

B. T. W. 400 788 657

TOONZAAL GEOPEND TOT 20 UUR

Koningin Astridlaan 7-9 2659 BREENDONK

Tel. (031) 86 86 10 en 86 64 70

TAVERNE — RESTAURANT

't Spaans Hof

AUTOSTRADE — BREENDONK

UIT SYMPATHIE

G. STOOP - PELEMAN

BOUWERS - HERBOUWERS

Op vloeren leeft men.

Zóveel hygiënischer zijn marmervloeren.

Daarom : EIS KWALITEITSZEKERHEID !

STANDING DOOR KWALITEIT !

RODAL

 p. v. b. a.

VLOERENFABRIEK VAN NOORD-WEST-BRABANT

Meiselaan 52 2 9 2 1 N I E U W E N R O D E

Tel. (015) 71 13 59 en 71 14 37

met haar 4 afdelingen :

- VLOEREN
- FAIENCE
- CEMENTDALLEN 30/30
- SILEX WASBETON

Vraag steeds RODAL-materialen
aan handelaar en vloerder van uw streek.

Een nieuwe lente ?

Waarschijnlijk ben je verwonderd over dit verkleinde formaat van 't Vaartland, dat zes jaar lang, als heemkundig tijdschrift, zowel door wijlen Dr Jozef Weyns van Bokrijk, als door Jozef van Overstraeten (VAB-VTB) en Jan Lambin (BRT), een voorbeeld van « hoe het ook kon » werd genoemd. Al kunnen wij dat vandaag niet meer . . . Wij staan met de rug tegen de muur. Wij hebben het zowel financieel als redactioneel moeilijk . . .

Wij hebben verleden jaar (1978) meer dan 100.000 frank betaald, voor het drukken van de vier nummers van ons tijdschrift. Wanneer je nu, naast dit vijfnullencijfer, de 240 leden telt, die tijdens datzelfde jaar werden ingeschreven, dan begrijp je meteen, dat je met de 48.000 frank van die leden, niet eens tot de Rupel kunt roeien. Gelukkig voor ons en voor jullie, hebben wij altijd op onze adverteerders kunnen rekenen en op de subsidies van hogehand.

Wij wilden echter spoedig uit deze impasse geraken. Wij hebben geopteerd voor dit verkleinde formaat, waardoor wij 't Vaartland, met spijt in het hart, een stapje terug zien gaan. Wij weten echter, dat het inhoudelijk weer « groot » kan worden, door bijdragen die heemkundig verantwoord zijn, of die ons geschiedkundig iets te vertellen hebben.

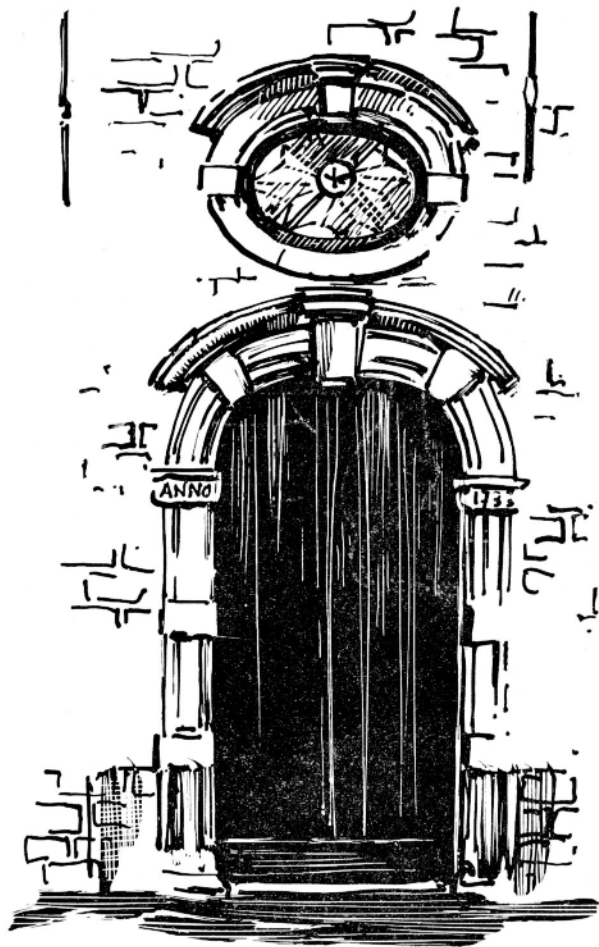
't Vaartland moet echter, in eerste instantie, GELEZEN worden ! Niet alleen in de openbare bibliotheken van Antwerpen, Mechelen Leuven en Willebroek, maar door de mensen van de hele buurt !

De toekomst en het overleven van dit blad hangt niet af van « vruchtbare vergaderingen », maar van hard werken na die vergaderingen. Vooral op dit vlak, valt er nog veel te doen !

Mogen wij, geachte lezer(es), ondanks deze pessimistische noot, in dit nummer vol muzikale noten, ook op je inzet en op je propagandistisch steuntje naar buitenuit rekenen ?

't Vaartland is zo gauw aan vrienden getoond. Wie dat mist, mist veel, zouden wij zeggen . . .

Karel De Decker,
Redaktiesekretaris.

Het poortje van
« Hof Baeckelmans » te Tisselt

Heemkundige Kring van het Vaartland vzw

Algemeen sekretariaat : Stationsstraat 3, 2660 Willebroek
Redactie tijdschrift : Vaartstraat 19, 2660 Willebroek

Willebroek, 5 februari 1979.

Aan het College van Burgemeester en Schepenen
van Willebroek.

Voorwerp : **Klasseringsvoorstel « Hof Baeckelmans » te Tisselt (Willebroek) Openbaar Onderzoek.**

De Heemkundige Kring van het Vaartland vzw. die zich, overeenkomstig de statuten, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 7 juni 1973, ondermeer ten doel stelt, waardevolle gebouwen en landschappen te beschermen, heeft kennis genomen van het bericht, dat het te Tisselt (Willebroek), aan de vaart gelegen « Hof Baeckelmans », door het Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur, aan een « klasseringsvoorstel » wordt onderworpen.

De Heemkundige Kring van het Vaartland sluit zich hierbij aan.

Ze betreurt evenwel dat het voorstel omtrent het eventueel klasseren van het « Hof Baeckelmans », dat in 1974, samen met het « Inventaris van monumenten en stedelijke landschappen in het Vaartland », door de Heemkundige Kring van het Vaartland, bij het betrokken ministerie werd ingediend, in de schuif bleef tot op het ogenblik dat men met de afbraak en de ontmanteling van het « Hof Baeckelmans », na wettelijke onteigening door het Ministerie van Financiën, begon.

De Heemkundige Kring van het Vaartland hoopt, dat het stukje « monumentenkomedie », dat momenteel omtrent dit « Hof Baeckelmans » wordt opgevoerd, niet nadelig zal zijn voor de verdere toekomst van ons eigen erfgoed en voor de bescherming ervan.

De Heemkundige Kring van het Vaartland, die tot op heden buiten elke voorafgaande raadpleging werd gehouden, hoopt dat haar « Inventaris van de monumenten en stedelijke landschappen in het Vaartland », spoedig zal worden opgediept, zodat van het al dan niet klasseren van het « Hof Baeckelmans » en de manier waarop dit gebeurt, enkel maar de slechte herinnering blijft.

Met heemverbonden groeten,

Diane Muysoms-De Boeck,
Algemeen Voorzitter.

Jos De Keersmaecker,
Heemkundig Voorzitter.

Louis Schurmans,
Sekretaris.

TOONDICHTER JOS CLYMANS. (1860-1942)

Jos Clymans, in de volksmond « Den Do », werd te Willebroek geboren op 16 januari 1860.

Jarenlang was hij de bezieler van de volksmuziek, niet alleen in zijn geboorteplaats, ook in de Rupelstreek, maar tevens elders.

Evenals H. Conscience zijn volk leerde lezen, Peter Benoit zijn volk leerde zingen, zo leerde « Den Do » zijn volk de muziek liefhebben.

Hij was nog jong, tien jaar misschien, toen hij mede als kostwinner voor een groot gezin, in dienst kwam bij de plaatselijke papierfabriek De Naeyer, die kon bogen op een uitstekende muziekmaatschappij.

De muziek oefende een eigenaardige bekoring op Jos Clymans uit en hij voelde zich weldra tot de muziek aangetrokken. Zijn eerste instrument was de hoorn; daarop volgde de trom. Deze twee instrumenten waren thuis niet welkom en « Den Do » schakelde toen over op de saxofoon.

De heer Benders, toenmalig muziekleraar en dirigent, ontdekte weldra de muzikale gaven van de jonge Clymans en nam hem op in het muziekkorps van de fabriek.

Door de heer Benders werd Jos Clymans voorgesteld aan Peter Benoit, die indertijd af en toe naar Willebroek kwam om concerten bij te wonen en dan op het kasteel De Naeyer zijn intrek nam.

Op aanraden van Peter Benoit volgde de 19 jarige Clymans de lessen aan het Antwerps Conservatorium, alwaar hij 5 jaar onderricht kreeg, niet alleen van de grote Meester, tevens van Jan Blockx en Tilborg.

Na zijn studietijd aan het Conservatorium bleef hij 50 jaar gehecht aan de fabriek De Naeyer, waar hij zich voortaan met de muziek kon bezighouden. Hij stond daar in voor de muzikale opleiding van de werkleiden van de fabriek.

Hij leidde menig concert in het park van Willebroek, destijds « de hof van De Naeyer » genoemd; eveneens te Kontich, Boom en elders.

Zolang Peter Benoit leefde, is Jos Clymans met de Meester bevriend gebleven.

« Den Do » was een geïnspireerd toondichter. Hij schreef verscheidene kantates, o.a.: bij gelegenheid van de onthulling van het De Naeyermonument te Willebroek in 1905; de jubelkantate bij de 50ste verjaring van de Rijksmiddelbare School te Boom; de kantate van het halve eeuwfeest van de harmonie van Mol; het honderdjarig bestaan van de Koninklijke Harmonie St.-Cecilia te Kontich; een hulde aan de gemeenteschool van Willebroek en een huldezang aan de gesneuvelden van Willebroek.

Daarenboven componeerde hij: ouverturen, balletten, zangspelen als « Boerenvrijage », « De Vissers van Oostende », « Veldfeest », « Blonde Els », « Keerlenbloed »; ook nog blijspelen, revues, walsen en marsen.

Een grote verdienste van Jos Clymans vertegenwoordigde ook de uitstekende bewerkingen voor harmonie van Peter Benoits werken.

Jammer is wel, dat vele van zijn composities door de oorlogsomstandigheden verloren zijn gegaan.

Hij was lange tijd leider van het Willebroeks kerkkoor en na de oorlog van 1914-18 stichter van de harmonie van de N.S.B.-afdeling Willebroek.

Van 1929 tot 1934 was hij leraar aan de muziekschool van Willebroek.

Hij was tevens dirigent van verscheidene muziekmaatschappijen: o.a. te Blaasveld, Kapelle-op-den-Bos, Kontich, Boom en ook van de Socialistische Harmonie « Vooruit » van Willebroek.

Jos Clymans, geboren en getogen Willebroekenaar, was een groot kunstenaar, die de bevolking van Willebroek en omstreken de muziek en het bespelen van verschillende instrumenten heeft aangeleerd.

« Den Do » was gekend als een eenvoudig mens; hij was daarbij een toonbeeld van oneindige bescheidenheid.

Vaak ging hij op zijn eentje hengelen in het Willebroekse kanaal.

Op 1 augustus 1942 overleed hij in zijn geboortedorp.

Tony De Herdt.

DE MUZIKALE COMPOSITIES VAN JOS CLYMANS.

Mijn eerste stap	Veldmarsch	1881	Harmonie
Kracht en Zwier	Veldmarsch	1882	Harmonie
Vooruit	Veldmarsch	1883	Harmonie
Vroom, Vry, Vrank, Vroed	Veldmarsch	1884	Harmonie
Morgendgroet	Veldmarsch	1885	Harmonie
In 't schoonste van de Meie	Wals	1886	Harmonie
Concert - Polka voor Piston		1887	Harmonie
In 't Bosch - Solo voor Saxofoon Alt		1888	Harmonie
Meizang	Wals	1889	Harmoni
Voor Vrijheid en Vaderland	Krygsmarsch	1890	Harmonie
Herinnering aan Thuin	Veldmarsch	1891	Harmonie
Herinnering aan Spa	Veldmarsch	1892	Harmonie
Herinnering aan Luik	Veldmarsch	1893	Harmonie
Bij Zonnenondergang	Ouverture	1894	Harmonie
Rust zacht	Treurmarsch	1895	Harmonie
Feestzang 50e verjaring	Harmonie Mol	1896	Piano Harmonie
Feestzang Aandeel in de winsten	De Naeyer	1897	Harmonie
Kantate 50e verjaring	Middelbare school Boom	1898	Symphonie
Contich	Triomfmarsch	1899	Harmonie
12 reeksen Lichaamsoefeningen op muziek		1900	Harmonie
Tantum ergo 3 verschillende		1900	Orgel
Feestzang ter gelegenheid Nieuw Lokaal	Mol	1914	Harmonie
Kantate 100e verjaring	Harmonie Contich	1910	Harmonie
De Naeyer Kantate Onthulling	Standbeeld		Harmonie
Hulde aan onze School		1911	Harmonie
Gelegenheids-Liederen		1911	Piano
Melodramen		1912	Kwartet
Boeren vryage	Lustig Zangspel		Symphonie
Vader Cats	Lustig Zangspel		Harmonie
De Zandboer	Lustig Zangspel		Harmonie
De Visschers van Oostende			
	Zangspel met Ballet		Harmonie
Heide Boeren	Kooren en Ballet		Harmonie
Kerlen Bloed	Liederen en Kooren		Harmonie
Voor Vryheid en Vaderland			
	Liederen en Kooren		Harmonie
Blonde Els	Kooren en Ballet		Harmonie
Mottige Janus	Kooren en Ballet		Harmonie
Veldfeest	Kooren en Balletten		Harmonie

Sparta	Turn-Zangspel	Harmonie
Lichaamsoefeningen op muziek		
	Gouwfeest Willebroek	Harmonie
Lichaamsoefeningen op muziek		
	Gouwfeest Boom	Harmonie
Hulde aan 1 Mei	Feestzang	Harmonie
Eene vrouw die blafft		
	Lustig Zangspel met Balletten	Harmonie

MUZIEKREGELING VOOR :

Plaatselijke Revue	1907
Plaatselijke Revue	1908
Plaatselijke Revue	1909
Plaatselijke Revue	1910
Plaatselijke Revue	1911
Plaatselijke Revue	1912
De Kermis van Volendam	Lustig Spel
Een Venetiaansch Feest	Lustig Spel
Muzikale Hutsepot	Nr 1
Muzikale Hutsepot	Nr 2
Muzikale Hutsepot	Nr 3
Muzikale Hutsepot	Nr 4
Muzikale Hutsepot	Nr 5
Muzikale Hutsepot	Nr 6

SYMPHONISCHE ORKESTWERKEN GESCHIKT VOOR HARMONISCH ORKEST :

Die Schöne Galathee	Ouverture	von Suppé
Boccace	Ouverture	von Suppé
Peter Scholl	Ouverture	von Weber
Johann von Finnland	Ouverture	Nummel
De Belgische Natie	Ouverture	Peter Benoit
Het Dorp in 't Gebergte	Ouverture	Peter Benoit
Elzen Koning	Ouverture	Peter Benoit
Les Huguenots	Fantazia	Meyerbeerr
Vlaanderens Kunstroem	Fantazia	Peter Benoit
De Waereld in Kinder-Kantate		Peter Benoit
Theodoor Van Ryswyck	Kinderhulde	Peter Benoit
Vertelselen en Baladen voor Klavier		Peter Benoit
Luim voor 2 Klarinetten		Peter Benoit

Deze muzikale composities werden door Meester Jos Clymans, op 18 november 1925 aan burgemeester Aug. Van Landeghem overgemaakt.
G. A. Willebroek.

TOONDICHTER JEF SCHAMPAERT.

Jozef Schampaert werd geboren op 18 februari 1899 te Kalfort, een klein gehucht in de provincie Antwerpen, alwaar zijn vader koster-orgelist was. In deze rustige, stille gemeente groeide Jef Schampaert op in een midden waar muziek vereerd en beoefend werd.

Aanvankelijk ontving hij vioolles, maar vader en moeder Schampaert besloten dat Jef orgelist zou worden.

Na bij zijn vader enkele tijd piano gestudeerd te hebben, ging de jonge Schampaert achtereenvolgens studeren aan het Koninklijk Conservatorium te Brussel, het Lemmensinstituut te Mechelen en uiteindelijk na de eerste wereldoorlog aan het Koninklijk Vlaams Conservatorium te Antwerpen. Daar kreeg hij les van Lodewijk Ontrop, Aug. De Boeck, L. Mortelmans en A. Cornette.

Na zijn studie aldaar volledig doorgemaakt te hebben, wordt als slot van deze vruchtbare periode een compositie « Scherzo » voor 4 violen, van hem, bekroond met de prijs A. De Vleeschhouwer.

Bij Flor Alpaerts krijgt hij hoofdzakelijk lessen in orkestratie en compositie.

De talentvolle student-componist schrijft in deze periode zijn eerste belangrijk orkestwerk, nl. Tragisch-Komisch Fantasie, dat op 6 februari 1929 in de feestzaal van de Dierentuin te Antwerpen onder leiding van Meester Flor Alpaerts werd gecreëerd.

Buiten zijn hogervermeld werk zijn als orkestwerken te vermelden : « Horizonten », « Rhytmendans », « Sotternieën » (in drie delen : Vlaamse Kermis, Lustige Dodenmars en Heksensabbat), « Balletmuziek » en « Cantilena », die telkens te Antwerpen door het groot-symfonisch orkest onder leiding van Flor Alpaerts in de dierentuin-concerten werden uitgevoerd.

Door deze uitvoeringen te Antwerpen verwierf Jef Schampaert naam als componist. Dit bewijst de verdere uitvoeringen van sommige dezer' opgesomde orkestwerken in het Kursaal te Oostende onder leiding van Toussaint De Sutter, in de conservatorium-concerten te Antwerpen onder leiding van Lodewijk De Vocht ; in het

N.I.R. te Brussel ; in de nieuwe concerten te Antwerpen ; en in het Conservatorium te Mechelen onder zijn persoonlijke leiding.

In 1929 krijgt hij een eerste kans op de ladder der carrière ; door de stichting op 30 januari te Willebroek van een muziekschool van het plaatselijk gemeentebestuur. Hij wordt daar aangesteld als leraar, evenals J. Clymans en Mej. Baelemans.

Op 2 februari 1934 wordt hij na het ontslag van J. Clymans, bestuurder-leraar aan de Willebroekse muziekschool.

Intussen vindt hij nog tijd vele belangrijke werken tot stand te brengen : opera Mateo Falcone, het ballet : De behekste Bruidloft, symphonische Psalm (voor groot orkest), liederen op teksten van Willem Gijssels, Mark Tralbaut, uitgegeven door Metropolis te Antwerpen ; kleine orkestwerken ; Volksscènes op Golgotha, dit laatste een groot orkestgewrocht in drie delen ; evenals kleinere werken voor piano, trompet, fluit, bazuin, altviool.

Op teksten van Tine Rabhooy, de Willebroekse kinderschrijfster schreef hij « Prentjes voor de jeugd », zijnde 8 kinderliederen, die alle herhaaldelijk met veel bijval voor de mooie gedichten werden uitgevoerd ; ook nog « Herleving », een tweestemmig kinderkoor en eveneens « Lentebal », een gezongen kinderballet - voor het eerst opgevoerd op de prijsuitdeling (27-6-1959) door de kleuters van de Gemeentelijke Kleuterschool, C. Trippstraat Willebroek (verwezenlijking Mvr. Distelmans-Brems).

Meester Jef Schampaert is tevens de auteur van de « Kleine Harmonieleer », een pedagogisch werkje voor zelfonderricht.

Jef Schampaert was leraar harmonie bij het muziekconservatorium te Antwerpen.

Hij was tevens gekend als een talentvol dirigent ; hij dirigeerde de concerten die door de Willebroekse Concertvereniging werden ingericht.

In 1960 nam hij ontslag als directeur van de Willebroekse muziekschool ; hij werd op rust gesteld na een succesvolle en gevulde loopbaan.

Op 19 mei 1969 werd ter gelegenheid van zijn 70ste verjaardag, een hulde concert gegeven in de gemeentelijke feestzaal te Willebroek, door het Kamerorkest van de B.R.T., de gemeentelijke culturele commissie, de Vrienden van de Muziekschool van Willebroek, de Lionsclub Klein-Brabant. Dirigent was Jan Segers, huidig bestuurder van de muziekschool. Op het programma werken van J. Schampaert, Britten, Haendel, Sibellius.

Tony De Herdt.

De tijd van toen . . . en

50 jaar Muziekakademie te Willebroek.

Terugdenken aan de tijd van toen, vijftig jaar geleden is een zéér verre terugblik.

De stichting van de school dateert van 1929 en was een grote gebeurtenis, zagezegd « om het volk de muziek te leren kennen ».

Als leraars werden aangesteld :

Meester Jef Schampaert uit Kalfort voor piano, notenleer en samenzang. Juffrouw Jozefine Baelemans uit Willebroek voor viool en notenleer voor de kleinsten. Voor het orkest was er hulp van Mijnheer Jos Clymans beter gekend als « den Do ». Na 4 jaar werd Meester Schampaert aangesteld als directeur-lesgever en kwamen er twee leraars bij. Evarist De Roye uit Willebroek voor houten blaasinstrumenten en Jan Van der Straeten uit Tisselt voor koperen blaasinstrumenten.

Het lokaal was in de gemeentelijke Meisjesschool, Kerkstraat alhier gelegen.

De lessen werden gegeven voor de jongsten op donderdagmiddag (destijds de vrije schoolnamiddag) voor de ouderen 's avonds na het werk. De samenzang was op zondagvoormiddag van 10 tot 11 uur en ieder leerling, groot en klein was aanwezig. Wie te laat kwam kon soms geen staanplaats meer vinden. Zó een grote belangstelling was er toen, al is die nu spijtig genoeg spoorloos. Voor de samenzang stond Meester Schampaert alleen. 't Was niet de eerste de beste leraar ! Een persoon vol ontzag, zéér stipt, een volwaardig musicus met veel beloften door zijn scheppende hoogstaande kunstwerken voor heden en toekomst.

Ikzelf, leerlinge van het eerste uur, heb in de klas van notenleer de toenmalige inspecteur van het muziekonderricht Emiel Hulbroek tegen Meester Schampaert horen zeggen : « Ik moet U gelukwensen met uw composities, ze zijn zeer zuiver en hebben een grote muzikale waarde. Doe zó voort, het belooft ! » Aldus de grote vlaamse meester zoveel jaren terug ! Vele gewaardeerde muziekleraars kregen hun eerste muziekonderricht in ONZE MUZIEKSCHOOL.

Het eindejaarsconcert had jaarlijks plaats in de zaal « Odeon », voor die gelegenheid gevuld tot in de nok. Het was de inzet van

de prijsuitdelingen en na het concert had de proclamatie plaats voor al de avondscolen, nijverheidsschool, boekhouden, dactylo, engels, frans, enz.

Bij dit concert werden hoogstaande werken vertolkt door de leerlingen, piano, viool, blazers, orkest en samenzang. Ieder jaar was de samenzang het hoogtepunt. In den beginne was de begeleiding van het koor in handen van Jos Clymans. Overal sprak men over onze muziekschool, alle dagbladen waren vol lof over dat gebeuren.

Nu, na vijftig jaar, begrijp ik nog niet hoe Meester Schampaert die gans alleen het koor aanleerde, het aandurfde om met al die vrijwillige beginnelingen de samenzang tot een groot succes te brengen.

Geduld en nog maar geduld en stiptheid.

De tekst van het lied stond op het bord. Om te beginnen enkel vier zinnen. Herhalen en steeds maar opnieuw, want het moest perfect zijn. Wij moesten juist artikuleren. Het was immer herbeginnen tot het zuiver klonk. 't Moest een volwaardige uitvoering worden. We waren allen van goede wil en fier dat we mochten meezingen. Geen zinnetje verder alvorens het eerste juist was. Ons eerste koor was dan nog wel vierstemmig : het « Pelgrimskoor » uit Tanhauser van Richard Wagner. Als ik dat koor nu hoor in Radio of T.V. denk ik immer met enige weemoed aan die tijd van toen !

Ik vraag mij af wat pijnlijke trekken er zullen geweest zijn in het hoofd van zo'n toonkunstenaar die de minste onjuistheid van klank als een donderslag moest aanhoren en verwerken. Iedereen was getroffen door de muzikale kwaliteit van wat te beluisteren viel. De muziekschool van Willebroek stond hoog aangeschreven en met reden !

Bij het verschijnen van dit verslag over onze muziekschool 50 jaar geleden is **Meester Jef Schampaert 80 jaar geworden**. Hij werd geboren te Kalfort op 15 februari 1899 als zoon van een zeer muzikale familie. Zijn vader was koster-orgelist en zijn moeder was schoolhoofd. Zijn eerste grondbeginselen van muziek kreeg hij van zijn vader. Als kind ging zijn voorliefde naar de viool. Zijn eerste vioollessen kreeg hij van een muzikale architect uit Temse namelijk Jef De Nil, vader van de kunstschilder Honoré De Nil wiens kinderen en kleinkinderen ook door de muziek begeesterd zijn. Betty De Nil, haar echtgenoot, Ann en Geert zijn allen actief bij het zeer bekende koperensemble van Albert De Keyzer, ook een oudleerling en leraar van onze muziekschool. Meer uitleg over de studies en werken van Meester Schampaert vindt U bij de nota's van Tony De Herdt.

Meester Jef Schampaert behield zijn ambt tot 1960. Hij werd gevierd voor zijn 60e verjaardag met een zeer geslaagd concert, met enkel eigen werken. Nadien was er ook een concert voor de 70e en 75e verjaardag. We hebben Meester Jef Schampaert gevierd omwille van zijn 80e verjaardag met een hoogstaand concert, gedeeltelijk met eigen werken, op 12 maart jongstleden en hopen dat er nog zulke verjaardagen volgen. Zijn scheppingen zijn meesterwerken en niet iedereen is bekwaam ze te bezielen.

Verscheidene concerten werden reeds gegeven om het 50-jarig jubileum van onze muziekkademie te vieren. De grote figuur hiervoor aan het roer is onze huidige directeur Jean Segers, een groot en veelbelovend musicus, tevens oudleerling van onze muziekschool. Hij behaalde reeds verschillende nationale en internationale ereprijzen. Wij mogen terecht fier zijn zo'n kunstenaar van eigen bodem in ons midden te hebben. Zijn huisgezin vormt een muzikaal kwintet. Onze gemeente is zeer kunstminnend en niet zonder reden. De directeur Jean Segers zal het mij niet ten kwade nemen als ik verklap dat hij het levenslicht zag in de tijd van het ontstaan van onze muziekschool. Als klein borelingske zal hij wel van tijd en op tijd het geluid in onze gemeente versterkt hebben, geen geluidshinder maar oefening voor de stembanden en longen. Dochter Christine staat reeds hoog op de toonladder. Laten wij wensen dat Jean Segers zijn inspiratiebronnen vrije teugel laat, hij zal ons nog dikwijls verrassen, 't is een waarborg voor de muziekkunst.

Onze gemeente Willebroek mag fier zijn op haar muziekkademie !

Lang leve deze instelling !

De muziek is geen taal . . .

maar . . .

onsterfelijker dan het woord ! ! !

Cl. Distelmans-Brems.

De raad van beheer van de Heemkundige Kring van het Vaartland vzw. dankt

Stephan De Cock uit Mechelen

Theo Huys uit Blaasveld

Hendrik Van de Ven uit Kapelle op den Bos

voor hun jarenlange inzet als lid van de raad van beheer.

Ze hoopt echter, dat de heemkundige kontakten die werden gelegd, voor altijd zullen blijven.

Kon. Harmonie St. Cecilia Willebroek

175 jaar jong.

't Zijn vele jaren !

Ja . . . het zijn reeds vele jaren.

Het gebeurde 175 jaar terug.

Midden uitgestrekte landbouwvelden werd in 1804 de Harmonie gesticht.

Zij ademde al onmiddellijk de Franse lucht in van de bezettingstroepen welke bij het verjagen van de Oostenrijkers, ons de Vrijheid, de Gelijkheid en de Broederlijkheid hadden beloofd.

Onze stichters en eerste leden waren koene mannen. Ze trokken tweemaal per week TE VOET naar Mechelen, om zich te bekwamen in het roffelen en het blazen. Hun drang naar musiceren werkte ongetwijfeld aanstekelijk, want gestadig groeide de Harmonie, de eerste van Willebroek.

Naast de groeiende kwantiteit moet ook de kwaliteit van eerste klas zijn geweest.

In 1810 werd Napoleon I tot Keizer gekroond. Hij bracht een bezoek aan Brussel en voer langs het kanaal Brussel-Rupel naar Antwerpen, samen met zijn geliefde Marie-Louise.

De kanaaldijken waren met bloeiende kerselaars versierd.. De adel van Mechelen was te paard aanwezig en de Harmonie bracht een keizerlijke serenade, waarna de toenmalige burgemeester een rede uitsprak over de VREDE. Toen verwisselde de Keizer van vaartuij en nam de richting Antwerpen.

Na het Franse tijdperk was Noord en Zuid weer verenigd en werd Willem I, koning van het nieuwe rijk.

Overstromingen teisterden vooral het Noorden en door de regering werden oproepen gericht aan de bestaande verenigingen, om liefdadigheidsfeesten in te richten.

De Harmonie heeft ook daarin haar plicht gedaan. Ze mocht van de toenmalige Gouverneur van Antwerpen (in 1825) ontroerende

dankwoorden ontvangen voor de aanzienlijke geldsommen, welke de maatschappij door bijzondere concerten had ingezameld.

Wat eens Napoleon had gedaan, deed ook Willem I; maar dan in omgekeerde richting. Toen deze eerst Antwerpen bezocht en nadien de kanaaltocht volbracht naar Brussel, moest ook hij te Willebroek van vaarttuig veranderen.

Opnieuw zorgde de Harmonie voor de passende muzikale omlijsting.

En toen kwam 1830 en 1831.

De naam België verscheen op de landkaart.

In een Grote Internationale Muziekwedstrijd te Brussel behaalde St. Cecilia tweemaal een Eerste Prijs: één voor de burgerlijke kledij en één voor de beste prestatie voor de korpsen buiten Brussel.

De twee massief gouden medailles daaraan verbonden, hadden in 1954 een goudwaarde van 22.000 F. Ze zijn veilig opgeborgen.

Toen in 1853 de later zo beroemde tolbrug over de Rupel (verbinding tussen Boom en Klein Willebroek) werd ingehuldigd, hadden natuurlijk grote feestelijkheden plaats.

Nu mag men me niet aanwrijven, dat ik hiermee de instorting bedoel van de tribune voor de officiële genodigden, waarbij de hooggeachte heren en dames in een kletsende regen kennis maakten met het slijk der aarde (en dit in de werkelijke betekenis van het woord ?)

Neen, het gaat hier over het bezoek van de vorstelijke Prinsen: Leopold (later Leopold II) en zijn broeder, de Graaf van Vlaanderen.

Zij waren 's avonds te gast op een prachtig dansfeest, gegeven in het lokaal van de Harmonie.

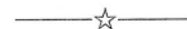
En zo verliepen de dagen, de weken, de maanden en de jaren.

Zo werd door alle leden EENDRACHTIG samengewerkt.

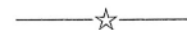
Men speelde thuis en repeteerde er in alle eenzaamheid, slechts in bijzijn van vrouw of moeder, van een hond of een kat en van begrijpende geburen.

Men speelde in de repetitiezaal, gezamenlijk met een steeds stijgend aantal vrienden, die allen er naar streefden, zelfvoldaanheid te vinden in die mooie wereld van de muziek. Ze hadden er tevens plezier in, deze schoonheid over te hevelen naar hen, die luisterden.

Wat de muze bij de toondichter had ingefluisterd . . . wat de componist met noten had neergeschreven op roerloos wit papier, herleefde weer in volle klankrijkdom, in een sprankelend ritme, in een zuivere sonoriteit . . . door de noeste samenwerking van tientallen St. Cecilianen, die één voor één en allen voor mekaar aan een glorierijke toekomst bouwden van een grote muzikale familie: St. Cecilia !

In 1855 werd zelfs een toneelafdeling gesticht onder de naam van « Peenes Kring » welke voorzeker bij de ouderen heuglijke gebeurtenissen voor de geest zal brengen.

Deze historiek zou eenzijdig zijn moest ik u willen doen geloven, dat er in de Harmonie maar alleen GEWERKT werd.

Op tijd en stond werden natuurlijk ook de bloempjes wel even buitengezet. De traditionele teerfeesten ontbraken nooit op de dagorde.

Reizen en uitstappen werden ingericht naar alle delen van het land.

De wereldtentoonstellingen van Luik, Gent, Antwerpen en Brussel werden met een concert bedacht.

Het Noordzeestrand nodigde de Harmonie uit te: Oostende, Blankenberge, Heist aan Zee en Knokke.

Het Walenland begroette ons te Dinant en te Hoei.

Het Oostkanton beluisterde ons te Malmédy.

De dieren uit de Zoo begroetten ons op de kiosk, terwijl de blokfluiters er optraden voor de Vlaamse televisie.

De Meiavondvieringen groeiden uit tot machtige optochten en massale SCHEPverhandelingen.

De jaarlijkse concerten op de Louis De Naeyerplaats stonden steeds in het teken van de opgeruimdheid en durfkracht bij het uitwerken van steeds vernieuwde programma's.

De Jubelvieringen: 50 - 75 - 100 - 125 - 150 - 160 brachten steeds de ganse bevolking op het been.

En deze opsomming is nog verre van volledig..

Ter illustratie geef ik hierna de spijskaart van het teerfeest 1900.

Voor het eetfestijn was de periode voorzien van : 10 u tot 20 u.

Soep met ballekens
Bouillie - Schorseneren
Worsten met spruiten
Hamelbout met boontjes
Gestoofde tong met rozijnen
Haas
Kiekens met sla
Rijstpap
Nagerecht - Koffie
Een halve fles wijn

Wat dit gekost heeft per man ? 4,50 F.

Na dit gezellig eetmaal weer aandacht voor het verleden.

1904 bracht een onvergetelijke Eeuwfeestviering met het verkrijgen van de titel « Koninklijke Harmonie » bij Koninklijk besluit van 23 januari.

Bij deze gelegenheid bracht men een festival (18 muziekverenigingen) en een cantate-uitvoering met 620 zangers en zangeressen.

In 1910 had een weergaloos vlaggenfeest plaats. Machtig veel volk was naar Willebroek gekomen. De toenmalige burgemeester schonk hierbij nationale vlaggen aan de jeugdige vaandrags van de verschillende scholen.

Deze nationale vlaggen spraken tot het hart . . . de Harmonie deed het zingen.

Bij al deze opsommingen zijn we misschien even uit het oog verloren, dat intussen reeds twee Belgische Vorsten werden overleefd : Leopold I en Leopold II.

Hoeft het ons te verwonderen, dat tijdens zovele jaren ook donkere schaduwen de geestdrift afkoelden, de harten kwelden en dat soms de instrumenten zwegen.

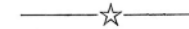
Vrienden mogen kijven ; maar moeten vrienden blijven.

Dit gezegde werd gelukkig steeds in ere gehouden.

Erger was het met de twee wereldoorlogen, welke onze Harmonie niet spaarden.

Koene leiders gingen heen . . . muzikanten en ereleden gaven hun offerend leven voor het vaderland. De eerste standaard, instrumenten en muziekwerken gingen in een brand verloren . . . het lokaal werd vernield.

Het leed van een lijdende bevolking trof natuurlijk ook de muzikale gemeenschap St. Cecilia.

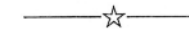
Met nieuwe gezichten, nieuwe moed en nieuwe wilskracht is de Harmonie weer rechtgeveerd. Leider en muzikanten hervonden hun vertrouwen in een toekomst, waarin ook Vrede heersen kan.

Een grootscheepse viering van het 150-jarig bestaan had plaats in het park van de Firma De Naeyer, waarbij 47 muziekverenigingen werden betrokken.

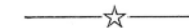
Een slag (vredelievende) voor de Jeugd werd ingezet.

Eendrachig spanden zich vele leraars in, om Jongeren aan te sluiten en in te wijden in de mooie geheimen van het muziekschrift.

Een blokfluitorkest werd samengesteld en telde spoedig 18 uitvoeringen in en om de gemeente, tot zelfs voor de Vlaamse televisie. We zijn de pioniers en ondersteuners van dit baanbrekend werk veel dank verschuldigd.

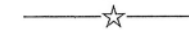
De gevorderden van dit orkest namen plaats in de Jeugdharmone welke weldra 40 muzikanten telde. Dit ensemble werd stormachtig toegejuicht in 4 provincies van ons land.

Een jaarverslag, in brochurevorm en verlicht met beelden uit het heden en het VERLEDEN, werd in het leven geroepen.

Naast het leven in de maatschappij zelf kwam ook vulgariserende lektuur over de gemeente, het kanaal, enz. . .

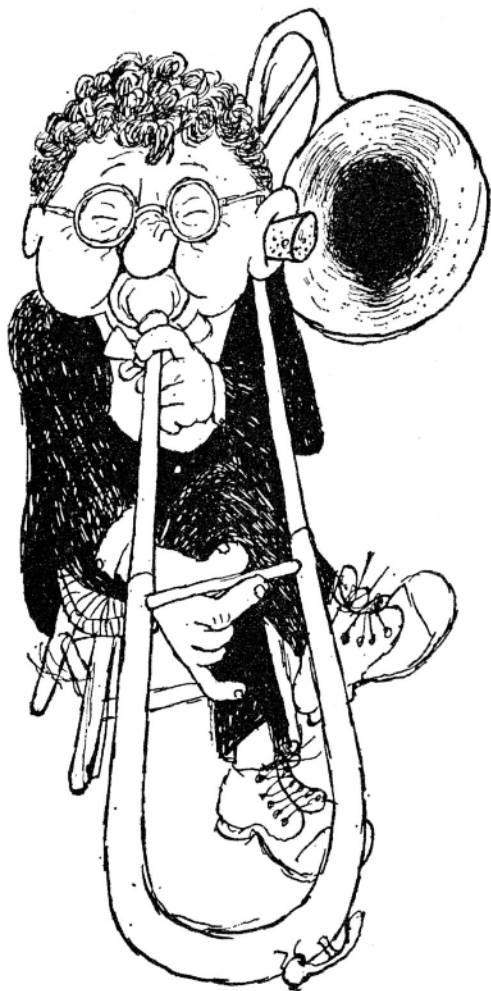
Deze uitgave werd door de bevolking ten zeerste op prijs gesteld.

Radio Hilversum verkoos ons uit als proefkonijn voor haar programma « Vlaanderen is vlakbij ». Een aflevering handelde over het thema « Hoe leeft in België een muziekgemeenschap ? »

Met dit doel waren gedurende drie dagen twee reporters in Willebroek te gast.

Ze zochten de muzikanten op in hun huishoudelijk milieu, op hun werk en in de repetitiezaal van de Harmonie.

Het resultaat, dat later werd uitgezonden, was zeer goed te noemen.

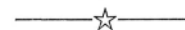

Voor de oudere muzikanten moet ik beslist deze vijf regels toevoegen. Op een zeker ogenblik werd de Harmonie uitgenodigd in de stedelijke feestzaal te Antwerpen om er te middernacht een attractief optreden te verzorgen (gans verkleed) op het gekende bal van « Black and White ».

Wat we **daar** en **daarna** hebben meegemaakt deed GOED aan het hart.

Het zou onvergeeflijk zijn, mocht ik in deze historiek de onderscheidingen vergeten van de laatste jaren.

- 1960 : Internationale Muziekwedstrijd te Brecht
Ereafdeling : 97 % — Prijs van de Koning.
- 1961 : Nationaal tornooi te Berlaar
Ereafdeling : 94 % — Gelukwensen van de jury.
- 1964 : Internationale Muziekwedstrijd te Booschoot
Ereafdeling : 97,5 % — Prijs van de Koning.
- 1965 : Kampioenschap van België te Hasselt
Ereafdeling : KAMPIOEN van BELGIE (reeks harmonies)
- 1966 : C. I. S. P. M. Kampioenschap te Varelle in Italië
Ereafdeling : 2e Prijs met gelukwensen van de jury.
- 1969 : Internationale Muziekwedstrijd te Tessenderlo
Ereafdeling : 97,77 % — Prijs van de Koning.
- 1970 : Internationale Muziekwedstrijd te Humbeek
Ereafdeling : 91 % — Prijs van de Koning..

U hebt beslist opgemerkt, dat tot heden toe geen enkele persoon werd vernoemd. 't Zou ons te ver leiden, het zou een naamlijst worden van honderden namen.

Een massa mensen hebben immers tijdens die voorbije 175 jaren enorme diensten bewezen aan onze zeer dynamische muzikale gemeenschap.

Waren de resultaten van eenieders werking misschien niet even groot, niet even vruchtbaar . . . dan was er immers steeds de WIL aanwezig om het goed te doen.

Aan al die ONGENOEMDEN dienen wij vandaag de DANK te brengen van de vereniging . . . Aan allen dienen we vandaag de LOF toe te zwaaien . . . omdat ze meegewerkt hebben aan het rijkgevoeld bestaan van onze FEESTELINGE.

En wij, HUIDIGE generatie, MOETEN hier vandaag beloven, dat we met diezelfde eendracht voort zullen werken, om de verheffing van de VOLKSMUZIEK te bestendigen, omdat we eerlijk willen erkennen, dat het door de eendracht is geweest, dat onze vereniging 1 keizer, 4 koningen heeft overleefd en dat twee wereldoorlogen onmachtig waren, hun bloeiend enthousiasme neer te drukken.

De Jeugd van heden mag niet verloren gaan in de vervlakking van de mechanische muziek, waarbij enkel het spektakel primeert.

Mochten we daarin slagen, dan zal het JUBELJAAR 1979 een **nieuw** vertrek betekenen van een **nieuwe** marathon naar **nieuwe** suksessen.

Robert Convents.

De culturele vereniging Sedop.

Schepen Marcel Janssens zei bij de viering van de Willebroekse Culturele Akkordeonvereniging Sedop, naar aanleiding van het behalen van de derde kampioenstitel van de beide Vlaanderen, het volgende: Niet gelijk wie wordt ten gemeentehuize ontvangen. Het zijn alleen mensen en verenigingen die zich op een of andere wijze hebben onderscheiden, die deze eer te beurt valt. Het akkordeon is en blijft een instrument dat in is en zeker bij Sedop. Daar speelt men steeds dat instrument zonder elektronische middelen. Ik hoop dat Sedop blijft verder werken om de geboekte resultaten te staven. Wilskracht is er nodig om te volharden. Sedop is een gevestigde waarde en niet meer weg te denken uit het muzikale leven van groot Willebroek. Alle prestaties op muzikaal vlak opsommen, sinds het bestaan van deze vereniging is onmogelijk, want het zijn er vele. Maar Sedop speelde het klaar tijdens het kampioenschap van de beide Vlaanderen, de klubprijs in de wacht te slepen. In 1976 behaalde men 96 %, in 1977 werd het 95% en in 1978 liefst 97 %.

Hoe groeide nu Sedop? De enige akkordeonvereniging in de streek. Nico Schnabel vermaakte de mensen in de café van zijn moeder bij middel van het akkordeon. Twee meisjes raakten op de een of andere manier verslingerd op het glinsterend instrument, met de vele knopjes en de mooie versieringen. Ze kwamen na een tijdje zelf spelen. Niet lang daarna werd de noodzaak ingezien van een deskundige leiding. Iets meer doen dan zomaar toevallig samenspelen. Die leiding kwam er in de persoon van Jef Drutti, een tijdje later. Om precies te zijn op 1 mei 1972. De akkordeonvereniging ging dan officieel van start.

Vanwaar nu de ietswat vreemde naam « Sedop »? S, komt van voornoemde Schnabel. E, komt van Exsteens de vroegere drummer van de band. D, komt van Drutti, de zeer geïnspireerde muziekleraar. O en P vinden we terug in het vroegere uithangbord van « Okie-Poka », naar een Willebroekse biljartclub die in het huidige lokaal van Sedop huisde.

Het aantal spelende leden groeide gestaag en thans telt de vereniging er meer dan 30. De bedoeling van Jef Drutti: Met het akkordeon meer bereiken dan maar van die straatdeuntjes. De harmonika is bij machte om werken van Bach, Chopin en andere Straussen te brengen. Dat bewijst Jef telkens als hij met zijn harmonikaisten ergens optreedt.

Door de jaren geveerd echter dacht Jef dat de tijd gekomen was om het akkordeon te verheffen tot een volwaardig instrument. Want toen en spijtig genoeg, nu ook nog, werd en wordt er al eens schouderophalend gesproken als het over akkordeonmuziek gaat. Het is immers maar een trekorgel, zeggen de leken. Ja . . . daarom zijn ze nu eenmaal leken.

JEF DRUTTI

Tijdens een inleiding zei Wil Heybroeck eens: « Wat zou Parijs zijn zonder het akkordeon, zonder zijn kroegjes waar akkordeonmuziek nog topdagen beleefd. Gesterkt door de aanmoedigingen van vrienden, groeide bij Jef de idee, de jeugd op te leiden in de kunst van het akkordeonspelen. Dat ging niet van vandaag op morgen. Doch het uithoudingsvermogen van Jef en zijn liefde voor zijn instrument haalden de bovenhand. Het aantal leerlingen en het aantal muzikanten gaat nog steeds crescendo.

In januari van dit jaar werd de eerste L.P. geperst. Een ganse plaat vol akkordeonmuziek . . . enig in zijn soort. Het werk van vele jaren. Heel wat singels kan Jef op zijn kraag spelden. Dat raakt zijn koude klederen niet. Nu heeft hij, samen met zijn akkordeonschool, dat bereikt, waarnaar hij reeds zolang verlangd heeft. Eerst kwaliteit meent onze virtuoos en komponist en dan de plaat. Dat is hem gelukt in Willebroek en Willebroek is hem dankbaar. Niet iedereen krijgt een L.P. vol met al dan niet klassieke akkordeonklanken.

Sedop heeft het weer eens verwezenlijkt en daarom van harte proficiat.

Wil Heybroeck.

DE VIKINGEN IN SCHAEGHEGAET.

(vertaald uit het Deens)

Ruisbroek nu !

De Rupel en de omgeving van de rivier boden in de oudheid een ideale kampplaats voor een zeevarend leger, dat daar kon legeren en verzamelen voor vijandelijke aanvallen in het land. De tactiek van de aanvallende Vikingen bestond erin goede en veilige schuilplaatsen te vinden en er zijn aanduidingen die er op wijzen dat de streek bij Sauvegarde een ideale schuilplaats was om er te legeren.

De geschiedenis vertelt ons dat Keizer Karel, omstreeks het jaar 800, begon met de kustverdediging langs de zwakke grenzen van zijn rijk: het Frankenrijk. Het eiland Walcheren werd versterkt om Vlaanderen te beschermen tegen aanvallen van de Vikingen. Het gelukte hem ook de gewelddadige en wilde roversbenden uit het noorden op afstand te houden. Maar dat bleef niet meer zo na zijn dood in het jaar 814.

In 820 kwamen dertien schepen uit het noorden met de bedoeling op plundering te gaan langs de Vlaamse kust, waar ze verdreven werden. Ze zeilden dan verder naar de monding van de Seine.

In 833 zeilde een grote Deense vloot naar Friesland en vernielde daar de grootste handelssteden Dorestad en Utrecht. De inwo-

ners werden gedood of als slaven meegenomen. Andere steden werden in brand gestoken.

Het eiland Walcheren werd gebruikt als verzamelplaats en winterkwartier door de Vikingen, die daar op loer lagen als voorbereiding voor hun aanval op Engeland en Vlaanderen.

In 840 breidden de Vikingtochten zich uit over heel Frankrijk en Parijs viel in 845. Keizer Lothar moest het eiland Walcheren afstaan aan twee Deense hoofdmannen: Rorik en Harald, die zijn leenmannen bleven. Gedurende enige jaren was er vrede in Vlaanderen.

Maar de Schelde en de vele bijrivieren, die een rijk land doormoonden, waren verleidelijke waterlopen voor de toenmalige eksperten op gebied van scheepvaart. De Noormannen hadden een scheepstechniek ontwikkeld, die heel uitstekend was en die zich tot in onze tijd gehandhaafd heeft. Scheepvaart was hun liefhebberij en op zee en de rivieren verstonden zij de kunst van navigeren. De waterlopen waren hun wegen en ze maakten er handig gebruik van. Daar waren ze sterk en onoverwinnelijk, van daar sloegen ze toe als een arend op zijn prooi. De aanval bij verrassing behoorde tot hun tactiek en krijgskunst. Ze kwamen, plunderden, moordden en verdwenen weer even vlug als ze gekomen waren.

Van uit het eiland Walcheren en als voorbereiding tot hun aanval naar 't hart van Vlaanderen, hadden ze enige voorposten aangelegd, een dag zeilvaart van elkaar.

De eerste was gelegen voorbij Antwerpen op een hoger gelegen gebied, het tegenwoordige Sint Niklaas: een eiland dat toen, voor de dijken gebouwd waren, immer van water omgeven was: de polders.

De volgende voorpost lag aan de Rupel, daar waar Sauvegarde nu ligt, beschermd door het omliggende grote broek.

Het vestingswerk Rumesta, het huidige Rumst, lag ongeveer vier kilometer van daar. Dat was een militaire vesting gebouwd door de Romeinen, daar waar de rivieren Zenne, Dijle en Nete tezamen lopen. Later namen de Franken de vesting in bezit en versterkten deze onder Keizer Karel. Een militaire landweg liep naar het noorden over de Rupel in Rumesta, tot Tornino (Deurne). De plaats van deze vesting was, strategisch gezien, juist gekozen: bescherming van het vruchtbaar binnenland en van de rijke steden Mechelen, Leuven, Brussel en andere, tegen aanvallen over land en van uit de rivier.

Er zijn maar enige aanduidingen dat zulke legerplaatsen bestaan hebben, maar bij nader onderzoek stellen we vast dat het volledig

in overeenstemming is met de tactiek en de aanvalswijze van de Vikingen. Ook het vinden van enige geldstukken op de boerderij « Den Doornlaer » in 1820, na het wegspoelen ervan door een grote overstroming, wijst in die richting. Dit betekent toch niet dat deze stukken van Romeinse of Frankische legerplaatsen kwamen, zoals het in de gemeentearchieven geschreven staat, het is meer waarschijnlijk dat het nagelaten roofgoed betreft van de Vikingen.

Toen de Romeinen in het land kwamen, was de hele Polderstreek een onoverkomelijk en onbebouwbaar moeras, waar noch de Romeinen, noch de Franken wonen konden. De Vikingen daarentegen hadden een voorkeur voor kleine eilanden, waar ze zich in veiligheid bevonden.

De Romeinen en de Franken waren knappe landsoldaten en het is haast niet te geloven dat ze een tweede vesting zouden gebouwd hebben in het moeras van Ruisbroek op een van het land uit ontoegankelijke plaats. En dit dan nog wel op slechts vier kilometer van de sterke en uitstekend aangelegde vesting Rumesta, die strategisch gezien het land en een net van waterlopen beheerste.

De hele polderstreek, met zijn onoverkomelijke moerassen, vormde een uitstekend gebied voor de Vikingen, die behoefte hadden aan schuilplaatsen voor hun schepen. De geografische ligging van Ruisbroek en de eigenschappen van het terrein waren dan ook van bijzondere betekenis voor deze ongenode gasten. Het dorp is begrensd door drie waterlopen: de Rupel in het noorden, de Vliet in 't westen, de Zielbeek in 't oosten en dan in het zuiden het onoverkomelijke broek.

Archeoloog C. Van Dessel (Bulletin des Commissions royales d'art et d'archéologie 1877 XVI 1.141) schreef het volgende: « Vóór de indijking van de Rupel, de Vliet en de Zielbeek is het hoogst waarschijnlijk dat de rivieren breder en veel dieper waren, met lage beddingen ».

Deze plaatsen waren waarschijnlijk kleine eilanden, waar de Vikingen konden kamperen, zonder ontdekt te worden vanuit Rumesta.

Schelde en Rupel waren in de 9e eeuw het toneel waar de Noormannen zich voorbereidden voor hun aanvallen op het binnenland. Het polderland bood de ideale bescherming tegen versterking en verrassing van op het land. Op de kleine eilandjes, die deel uitmaakten van het uitgebreide polderland, konden ze overwinteren en op loer liggen als voorbereiding tot een volgende aanval. Daar zou geen landleger hen verdrijven.

Rumesta, dat ten oosten van de polders lag, vormde evenwel een hinderpaal voor de vooruitgang van hun plundertochten.

In het broekland van Ruisbroek waren er een paar insnijdingen van de Rupel in het land, waar de Vikingen schuilplaatsen vonden voor hun schepen. De éne is nog bekend als Hellegat en is de streek waar de rivier herhaalde malen doorbrak en het Wielsmeer spoelde. Het Hellegat is ook het gebied van Ruisbroek dat eerst bewoond werd. Ook eeuwen lang een vaste woonplaats bleef, ondanks de herhaalde overstromingen. Daar woonden vreedzame en vreemde mensen, die op zee en op de rivier hun onderhoud zochten.

De andere insnijding, een vaargeul in het moer dat nu verdwenen is, daar waar een beek loopt dwars door de kerkweg naar de Vliet, werd SCHAEHGEAET genoemd en is nu bekend onder de Frans « bastaard » - naam Sauvegarde - een schande in het hart van Klein-Brabant.

Gelukkig bestaat er nog archiefmateriaal over Ruisbroek, dat mij op het spoor bracht van de echte naam. Volgende gegevens ontleen we aan de brochure « Ruisbroek en de Sauvegarde » V.T.B. nr 159 van Jan Peeters:

Het « Gheysboek der kerke van Ruysbroek opt Scheldt, gere-noveerd den VI februari anno 1691 » vermeldt het volgende: « item twee houdt landts gelegen bij Puers op 't SCHAGE west . . . »

en ook nog volgt:

«dit syn de renten vanden heyiligen Gheest ofte erfrechten der kerke van Ruysbroeck anno 1513: Heinrich Puttemans gheeft negen scellingen groote ende dat op een block geleghen aan SCHAEHGEAT, Gielis Bogaerts aen deen syde dier straete . . . »

Oud-pastoor Van Hemelen, die deze teksten neerschreef, meende dat Schaghegat de oorspronkelijke naam was van deze dorps-wijk. Hij stelde zich evenwel de vraag: « Wat is SCHAGE ? »

Zo werd de oude naam vergeten en veranderde in het Ruisbroekse « Schobbegaar ».

De bovengenoemde documenten zijn een onweerlegbaar bewijs dat de wijk in de oudheid een Deense nederzetting is geweest, eerst bewoond door Vikingen en hun nakomelingen. SCHAEHGEN of SCHAGEN (SKAGEN) is de Deense naam voor een onvruchtbare landstreek, een landtong in het water. Schobbegaar was een landtong in het overstroomde moeras van Ruisbroek. Tot in de Middeleeuwen werd het hoogste punt van Ruisbroek Schaegehaet genoemd en stond in verbinding met de Rupel door de beken, die dagelijks de omgeving overstroonden.

Laat ons hopen dat de naam SCHAEGHEGAET weer tot eer en aanzien komt !

De historische interesse voor Schaeghegaet ligt in het volgende : In het jaar 878 kwam een grote Viking-armada aan de Schelde en leidde daarmee een dertienjarige periode in van schrikjagende terreur : plundering, brand en moord. In deze eerste fase richtten de aanvallen zich vooral naar de steden Gent, Thuin en andere bewoonde dorpen en steden in Vlaanderen. Schaeghegaet was één van die verzamelaars, waar ze zich konden verbergen en van waaruit ze dan verrassingsaanvallen uitvoerden. Hun eerste aanvallen gingen toch naar het zuiden en westen, waarschijnlijk omdat de vesting Rumesta een hinderpaal vormde. Deze vesting moest eerst veroverd worden en intussen ging de tocht dan maar naar het zuiden. Kon men geen rijke buit veroveren in de steden in het oosten, dan moest men zich maar tevreden stellen met aanvallen op de armere steden in Vlaanderen.

Maar weldra viel Rumesta en de wilde storm ging dan als een bloedgolf over Leuven, Aarschot, en zo verder tot aan de Rijn en de Moezel, waar ze rondzwierven tussen Trier en de geweldige Romeinse gebouwen. De stad Leuven werd herhaalde malen aangevallen en geplunderd. Ze zeilden daarheen met hun boten langs de Schelde, Rupel en Dijle. Eerst in 891 werden de Vikingen overwonnen in Leuven. Er werd hen daar een zware nederlaag toegebracht.

Iedere zomer en winter, honderden jaren lang, zijn deze bloedige gebeurtenissen gedekt met vruchtbare aarde. De laag is dik geworden, ja, zo dik dat zelfs de echte naam van de plaats vaag en vergeten word. Het is wel jammer dat men geen kennis van deze bloedige gebeurtenissen had, toen het kanaal Rupel-Brussel gegraven werd. Er moeten zeker opgegraven cultuurvoorwerpen verloren gegaan zijn.

De Vikingertijd werd gevolgd door een periode van vrede, maar de nagelaten schrik is zo groot geweest dat ik na duizend jaar in een avondgebed eens hoorde : « Verlos ons van . . . en de Noormannen. »

Karel de Goede, Deense koningszoon van Knud de Heilige, erfde het graafschap Vlaanderen en vele jaren regeerde hij over Europa's rijkste en belangrijkste land. De achtergebleven Vikingen werden kristen en vreedzaam. Die vestigden zich langs de Noordzeekust en langs de oevers van de Schelde en rivieren. De taal langs de zee kust draagt nog immer sporen van Deense invloed.

Dr phil. EDUARD SAERENS.

Dorpsverhaal.

Er is een tijd geweest dat alles zoveel eenvoudiger was dan heden. Dat er nog kalmte en rust heerste in de dorpen, en de vriendelijkheid der mensen nog simpel was en echtgemeend. Dat men met 'n paar woorden méér kon zeggen dan in de tegenwoordige urenlange redevoeringen. Dat men nog luisteren kon wanneer iemand zijn leed kwam vertellen, en ook de toevertrouwde geheimpjes nog kon bewaren. Geen geroddel, geen jaloersheid, geen haat. Het ging goed in ons dorp. Buiten enkele uitzonderingen, die altijd en overal voorkwamen, genoten de meeste mensen van hun karig bestaan. Van sparen was geen sprake, ze konden juist de eindjes aan elkaar knopen, maar ze waren tevreden. Vandaag veel, morgen weinig. Iedereen was goed gehumeurd, ze lachten, zongen, en floten een deuntje. De vrouwen aan de wastobbe, en Vrijdags als het rook naar bruine zeep, dan galmden de sopraan- en altstemmen door de woningen. Zaterdag dan glimden de gezichten na de wekelijkse grote afschrobbing, want dan werd er een grote kuip in 't midden van de keuken gezet, een ketel water heet gestookt zodat er telkens, na het wassen van iemand, weer warm water kon bijgedaan worden. Het ging meistens zo, dat eerst de kleinste kinderen erin gingen, dan de wat grotere ; voorlaatste Moeder, gevolgd door Vader. Het grote voordeel was dat men op 't laatst bijna geen zeep meer nodig had, hoe meer er in moesten hoe spaarzamer het was. Men kon toch voor ieder apart geen zuiver water aanhalen, dat moest telkens met emmers buiten geput worden. Dat was te veel gevraagd na een dag van hard werken, en ach, men moest toch niet van eigen familie vies zijn : schurft is voor ieder 't zelfde zegde men.

Zondags was het altijd prettig. Het begon al van 's morgens. Met de zondagse kleren aan en afgeschuurde klompen, enkelen reeds met schoenen die opzij met een knoopje moesten dichtgehaakt worden. De kinderen liepen voorop, naar de kerk, de ouders volgden, want saam naar de mis gaan Zondags dat was punt nummer één. Als de kerkdienst gedaan was ging het enigszins anders. Vader trok met 'n paar mannen de « Estaminet » in, ze begonnen een boomke wieze, met 'n lekkere pint, 't konden ook twee, drie zijn, volgens hoe het ging met winnen en verliezen.

Moeder was ondertussen met een buurvrouw, en al babbelend thuisgekomen en begon het middagmaal te bereiden, alles met de zelfgewonnen groenten uit de hof. Zondags haalde ze altijd drie koteletten uit de pekkel, een grote voor Vader, een voor haar en grote broer, en een om voor ons te verdelen. In de week was het

meesten spek of worst. Vrijdags gebraden haring met ajuinsaus. Moeder zegde dat dit arme mensen biefstuk was, maar het smaakte toch heel lekker, want honger was de beste saus. Zondags kregen we altijd rijstepap met bruine suiker op, als naspijs, om de gaatjes te vullen. Jefke zei altijd dat er nog een putteke was in zijn buik, maar het hielp niet, om nog een tweede portie te krijgen. Vader ging nadien altijd een dutje doen terwijl moeder afwaste.

Na twee uur kwam iedereen naar buiten als het weder goed was, en vroeger waren het altijd droge zomers. Ieder zocht zijn

gezelschap. Kinderen begonnen verstoppertje te spelen of deden perk hinkelen, de jongens maakten liefst een knikkerspel, 't ging er luidruchtig aan toe waarbij de ketjes (zelfgebakken kleine marbels uit leem) in stukken vlogen, dan deden ze soms haarkepluk en natuurlijk, de sterkste won.

De buurvrouwen hadden elk een stoel meegebracht en zaten nu op een lommerrijke plaats rustig te keuvelen, ze wisselden hun wederwaardigheden van een ganse week uit, en gaven elkander raad voor dit of dat geval. Begon de kleinste telg in zijn bakje te wenen, nam moeder de vrouw hem snel op en haalde haar melkerij boven, duwde het smoeleke tegen haar aan en dan kon het manneke niets doen dan zwijgen, want ge zaagt alleen nog een rood neuzeke boven het blanke gewelfsel uitkomen.

De mannen hadden zich verzameld tegen de gevel van het oude huis, daar was een groten « den », waar ze hun geliefkoost « kallekenschiet » konden doen; een spel met platte ronde schijven, die ze moesten proberen in 't midden van een putteken te gooien, of anderen eruit te meppen. Soms was er geweldige discussie over wie de winnaar was. Ze speelden of er hun ziel van afhing hoewel het maar om 'n paar koperen centen ging, maar die waren toenmaals nog heel kostbaar. Kwam men niet 't akkoord dan werd het spel onbetwist gestaakt en leunden ze tegen de gevel of kropen in de uitgedroogde gracht om elkaar de strafte verhalen te vertellen, wat ze zoal meegemaakt hadden en hoe sterk en onvervaard ze wel waren. Daarbij werd veel gefantazeerd want ieder wou de ander overtroeven. Zo zaten ze dikwijls te vertellen tot het donker werd en merkten niet dat hun jongens er bijgekomen waren om die straffe toeren van hun Vaders te horen. Ze zaten daar dikwijls heel stil, met open mond bij, en lieten geen enkel sterk verhaal hun oren ontglippen, want ze wilden ook zo worden als ze groot waren: Stoere mannen, die hard konden werken en geen schrik kenden. Want hadden ze de Jef niet horen vertellen, hoe die op een avond voorbij het kerkhof kwam, en een witte schim hem toewuifde. Zijn haar was wel wat rechtgekomen maar hij had toch geroepen: « Wat moet ge er van hebben » en de wind viel direct zei de Jef, en het spook hing slap naast het kruis. Later lachten ze hem uit want het was alleen maar het lint van een bloemenkrans geweest, maar Jef hield staande dat het een geest geweest was.

René, die kon ook geweldig zijn, want volgens zijn zeggen had hij drie kilo pensen, voor een weddenschap, in éénmaal opgegeten. De anderen wisten wel dat hij er bijna in gestikt was, als de waardin uit de « Rozelaar » de laatste niet had kunnen uit zijn keelgat trekken.

Voor Miel hadden de jongens grote bewondering, want die had zo'n groot, sterk paard, 'nen echten Brabander, waar hij de bomen uit de bossen mee haalde. Als die in zijn boomezels, ofte Mallejan, stond, en twee boomstammen tegelijk moest voorttrekken, dan zwollen de aders vingerdik op zijn biefstukken en liep het zweet uit zijn manen, dan riep de Miel voortdurend: hu, hu, en ging met 't zweepje over zijn rug. Op een goede keer wou het beest niet meer, stond daar op straat en wou geen poot meer verzetten. Mr Pastoor was juist voorbij gekomen en zag dat ongewone gedoe aan. «Hewel, Emiel» zegde hij, hoe komt het, wat is er gebeurd? Maar de Miele mompelde binnensmonds en zag schuin vanonder zijn klak naar de geestelijke. Deze probeerde het nog eens, doch met een razende oogopslag zei Miele: «Als Gij nu niet hier waart Mr Pastoor, was mijn paard al weer weg.» Hoe dat, zei de Paster, maar ging voorzichtigheidshalve toch maar verder. Toen hij zo'n twintig meter weg was liet de Miele daar zo'n ne kollosale «de dju», met miljarden erbij, dat het paard er van steigerde en daarna met een forse krachtinspanning het tuig in beweging zette. Met een triomfantelijke blik keek de Miele dan achterom en zag in de verte een zwart toga wapperen. Dat was een kerel.

Zo ook de Lowie, die had zowat van alles gedaan in zijn leven maar beroemde er zich steeds op de sterkste man te zijn. Hoewel klein van gestalte, maar breed geschouderd, was men toch wat angstig wanneer hij alsmoordoor herhaalde: «Wie in mijn handen komt is dood». De meeste mensen gingen daarom maar liever een blokje om als ze de Lowie zagen afkomen. Totdat men op zekere dag er achter kwam waarom hij dat altijd herhaalde: Hij was de grafmaker van ons dorp, dan kon het al niet anders. De vent had dan nog gelijk ook.

Zo zaten die mannen daar dan telkens weer bijeen, op zon- en feestdagen, vertelden echte en verzonden verhalen, maar ze deden er niemand kwaad mee, hun fantasie kreeg de vrije loop, en ieder was van zijn spanningen verlost, om 's anderendaags weer vol courage aan de slag te gaan.

Ze hadden weer een hele week hard werken voor de boeg, maar telkens, als het Zondag was, herbracht die dag hen, vrede en rust, omdat ze de kunst verstonden met het weinige dat ze hadden, tevreden te zijn. Zo kon je dan uit menige mond dikwijls horen: We hebben niet veel, maar we lachen toch.

Maria Van de Vondel.

Dit «Dorpsverhaal», dat over Blaasveld handelt, werd op 30 november 1978 op B.R.T. 1 uitgezonden. Het is een verdienstelijke bijdrage, om het «Jaar van het dorp» af te sluiten.

Lezers reageren . . .

HET KASTEEL VAN JAN HELMAN.

In uw artikel in 't Vaartland, 6de jaargang nummer 4, stelt U op pagina 76 de vraag: «Wat is er geworden van de prachtige gedenkwaardige inrijpoort van het Willebroeks kasteel der barons van Willebroek?»

Daar waar U schrijft dat de poort in de tuin van het pensioonaat Coloma werd aangebracht doet U mij even aarzelen. In het park stonden immers 1 of 2 ruïneachtige poorten. Indien U echter de grote ingangspoort bedoelt die aan het kanaal stond, dicht bij de Colomabrug, dan kan ik wel met zekerheid op uw vraag antwoorden: deze poort werd gewoonweg stukgeslagen bij de verbreding van de rijbaan langsheen de Leuvense vaart.

Ik was er persoonlijk een zeer geschokte getuige van hoe men met de verzwaarde laadbak van een kraan op de arduinen poort inbeukte tot er niets meer van overbleef. Vlak bij de poort bevonden zich zeer degelijk gemetselde gewelfde onderaardse gangen van ongeveer 1,5 m. doormeter die toen eveneens vernield werden.

L. CLARIJS - PAUWELS.

Wij danken de Drukkerij Binst . . .

Wij zijn zo vrij, de Drukkerij Binst uit Zemst, die 't Vaartland zes jaar lang heeft verzorgd, voor de zeer vlotte samenwerking te danken.

Wij hopen echter, dat de Drukkerij HOVA uit Willebroek, aan wie wij vanaf heden ons tijdschrift hebben toevertrouwd, even typografisch verfijnd als haar voorganger deed, dit 't Vaartland zal vertroetelen.

Het «image» van dit blad mag inderdaad, ondanks dit verkleinde formaat, ook op druktechnisch gebied niet verbleken.

De Redactie.

KASVERSLAG 1978

van de Heemkundige Kring van het Vaartland

V.Z.W.

INKOMSTEN :

Bijdragen	47.429
Losse nummers	850
Giften	13.850
Publiciteit	21.425
Toelagen	24.000
Intresten	2.026
Saldo 1977	48.722
TOTAAL	158.302

UITGAVEN :

Tijdschrift (3 nummers)	75.208
Postzegels	6.526
Bibliotheek	750
Secretariaat	3.371
Palmwijding	963
Timmermansavond	740
Onderhoud Bry. Museum	12.500
TOTAAL	100.058

BALANS :

Inkomsten	158.302
Uitgaven	100.058
VERANTWOORD VERMOGEN	58.244

graag

onze medewerking

aan initiatieven

die

DE MENS

vormen

geestelijk verrijken

ontspannen

gezond vermaken

konstruktie

j. lambrechts

ruisbroek

LOUIS DE SMEDT

VAST TAPIJT

A. Van Landeghemstraat 93 - 105

WILLEBROEK

Tel. (031) 86 66 08 en 86 76 29

● ONDANKS INFLATIETIJD

GOEDKOPE TIJD

BIJ LOUIS TAPIJT !

PLANAFDRUK - FOTOCOPIE
MULTICOPIEWERKEN
BUREEL-, TEKEN- & SCHOOLGERIEF

Fr. PERSON

A. Van Landeghemstraat 85 2660 WILLEBROEK

Tel. (031) 86 63 84

VERZEKERINGEN

Staf SOMERS

HOOFDBUREAU :

Clemenshoek 16 - 2638 REET - Tel. (031) 88 20 31

SPECIAAL BUREAU VOOR AUTOVERZEKERINGEN :

Antwerpsestraat 258 - 2650 BOOM - Tel. (031) 88 40 48

VISHANDEL

VAN BREEDAM

Opv. H. CAUTERMAN

L. De Naeyerplaats 9 2660 WILLEBROEK

Tel. (031) 86 60 16

VOOR AL UW VERZEKERINGEN

WEND U TOT

A. DE BONDT

Broekstraat 70

2662 BLAASVELD

Restaurant ESPERO

Aug. Van Landeghemstraat 67

2660 WILLEBROEK

Tel. (031) 86 85 10

Gesloten maandag en dinsdag.

Specialiteit : PEPERSTEAK — MOSSELEN

SOCIETE CARBOCHIMIQUE

ASED n.v.

Gekorrelde stikstofmeststoffen

Vloeibare meststoffen « Tertrasol N » en « Tetrasol N + P »

Complexe samengestelde meststoffen : Ecased en Tertre-Auby

Bladvoeding : Tertrel

Magnesiumoxyde onder gemicroniseerde vorm : Maneltra Magnesium
Handels- en landbouwkundige

Renaissancelaan 12

— 1040

BRUSSEL

Tel. (02) 36 20 80 - (02) 33 01 73

Spaar voor de thuis van uw dromen.

— Na 3 jaar sparen leent de KB U 10-maal uw gemiddeld spaarbedrag op « spaardersvoorwaarden ».

Wie spaart bij de KB kan er ook lenen om te bouwen of een woning te kopen. Sparen en lenen gaan bij de KB immers hand in hand. Vandaar de naam « Combi-Woningsparen » : een combinatie van sparen en lenen.

Voor nieuwe klanten effent het na 3 jaar ongedwongen sparen de weg naar een eigen haard of naar een tweede woonst. Spaart U al enige jaren bij de KB, dan kan het misschien nog vandaag.

Leg vandaag nog de eerste steen voor uw eigen woning. Loop even binnen in een KB-filiaal. Men neemt er graag de tijd om U het Combi-Woningstaren haarfijn uit te leggen.

KREDIETBANK

'N VERRASSING OP KWALITEIT EN PRIJS

BIJ

N O P R I

VAN LANDEGHEMSTRAAT 54

WILLEBROEK

ST-THERESIA COLLEGE

Veldstraat 11

2920 KAPELLE - OP - DEN - BOS

Tel. (015) 71 11 94 en 71 13 80

— **Basisschool :**

5e en 6e leerjaar

— **Oude humaniora :**

Latijn - Grieks

Latijn - Wiskunde

— **Nieuwe humaniora :**

Moderne

Economische

Wetenschappelijke A

Externaat

Half - internaat

Voor een mooie ingerichte keuken

Vraag eens prijs aan

Dlwa-Keukens

- alle kombinatiemogelijkheden
- perfekte afwerking
- gratis prijsopgave
- verdelers over gans België

2658 RUISBROEK - PUURS

Schoolstraat 9

Tel. (031) 86 60 25